

Abstrakt

Práce se zabývá problémem odmítání povinného očkování ze strany veřejnosti, který se v posledních letech stává aktuálním i v České republice. Jejím cílem je demonstrovat různé způsoby, kterými se vůči sobě vymezují odborný medicínský diskurs, prosazující a vynucující očkování, a diskurs specifické skupiny jeho kritiků. Ty zahrnují rozdílné konceptualizace odborného vědění, diskusi o legitimitě odborných institucí a konflikt mezi nároky odborníků na péči o veřejné zdraví a požadavkem svěřeni zodpovědnosti za vlastní zdraví do rukou občanů. Tyto charakteristické motivy se dále promítají do dvou rozdílných obecných pojetí zdraví a nemoci. Pojetí příznačné pro kritiky očkování klade důraz především na přirozenou a celostní povahu léčby, některé obecné rysy ale sdílí s odborným pojetím. Tyto rozdíly a podobnosti jsou systematizovány v rámci kvalitativní analýzy rozhovorů s osmnácti rodiči odmítajícími očkování svých dětí. Na základě jejich výpovědí je načrtnuta elementární klasifikace účinných substancí a identifikována preferovaná kritéria jejich škodlivosti, mezi něž vedle konkrétních, racionálně vyhodnocených rizik patří také syntetická povaha substancí, jejich výroba a distribuce oficiálními odbornými institucemi a rovněž nedostatečný vztah k individuálním životním situacím v jejich komplexitě. Zatímco mezi tyto substance spadá většina vakcín a syntetických léků, za prospěšné jsou považovány různé neinvazivní způsoby léčby, jako je především homeopatie, ale také kontakt s mikrobiálními původci choroby v přirozeném stavu. Jak ukázala analýza rozhovorů, tato klasifikace má úzký vztah k rozhodnutí o odmítnutí očkování, které se vzhledem ke své závažnosti nespokojuje pouze s kritikou konkrétních nedostatků, nýbrž hledá opodstatnění v určitých základních představách o povaze léčby a celého způsobu života.